

Povestea unei ciuperci futuriste

The Story of the Futurist Mushroom

Zoom

PROIECT / PROJECT

Hetedik Műterem Ltd.

TEXT

Miklós Péterffy

FOTO / PHOTO

Tamás Szentirmai

Clădirea restaurată
Restored building

58

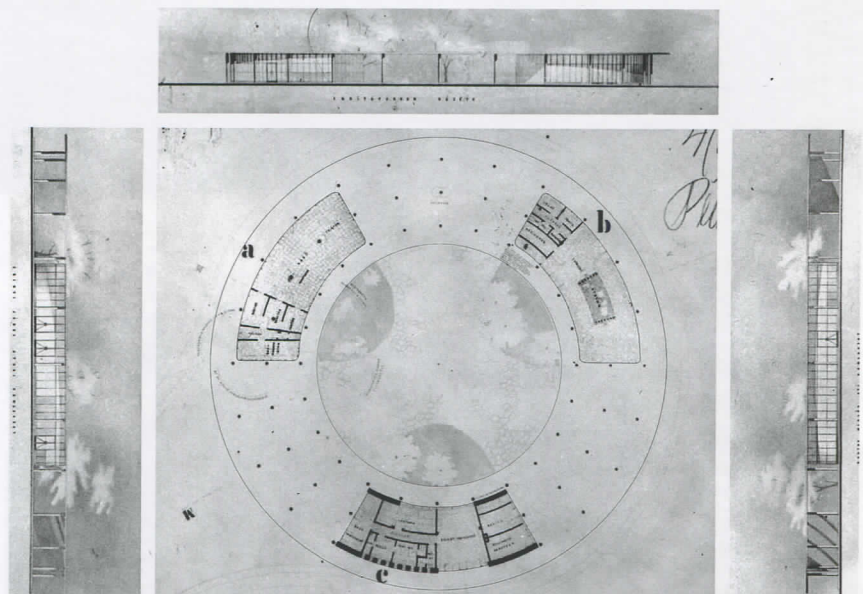
Eterna problemă a reconstruirii modernismului... Restaurarea fostului terminus interbelic din piața Móricz Zsigmond a ridicat dezbatere furtunoasă: pornind de la situația reală a unei clădiri extrem de alterate, arhitecții au preferat refacerea și chiar ducerea mai departe a unui spirit futurist originar unei reconstrucții istoriciste.

Poate cea mai reușită clădire futuristă din perioada interbelică din Budapesta este Ciuperca (Gomba, în maghiară) realizată de către arhitectul Schall József între anii 1942 și 1943. Desigur funcțiunea (stația de capăt de linie al tramvaielor și autobuzelor din zona sud-vestică a orașului) a ajutat mult la puritatea formală și expresia tipic futuristă. Era era crezului în tehnică, în mașini, în viteză, în care Marinetti, autorul Manifestului Futurist, scria ode automobilului de cursă (A l'automobile de course), iar la Florența Giovanni Michelucci în 1932 termina gara expresiv-futuristă Santa Maria Novella. Accentuarea și esențializarea noțiunilor aproape transcendente ale epocii - mișcarea, viteza, lumina - devin esențiale pentru conceperea obiectului, uneori cu un patetism asemănător cu cel al barocului. Ca și în cazul clădirii Malaxa de pe Bulevardul Magheru a lui Horia Creangă, cu tâmplăria sa fină ca o pânză de păianjen (confecționată de Haas és Somogyi Rt., cea mai bună firmă de tâmplărie de oțel din Budapesta), Ciuperca de pe piața Móricz celebrează viteza, avântul, imponderabilitatea și eleganța metropolitană. Însă, dată fiind poziția și funcțiunea sa, a fost gândită să funcționeze și drept un punct de orientare, un loc de adunare și de inflexiune a mișcărilor din și în jurul pieței.

Din păcate, din cauza războiului mondial, execuția nu a fost atât de norocoasă ca la imobilul Malaxa la București. Nu au fost bani pentru o tâmplărie de calitate de la Haas și Somogyi, astfel încât în 1943 clădirea a fost predată comunului cu tâmplărie de oțel ceva mai grosolănă, cu sticlărie plană. Expresivitatea și intensul patetism al proiectului nu au putut fi materializate pe deplin. Chiar și așa, forța ideii i-a asigurat clădirii un rol dominant în piață. Aflându-se în cartierul facultății de arhitectură și în imediata apropiere a căminului acestuia, ea a rămas timp de 50 de ani una dintre clădirile preferate ale acestora.

The eternal problem of reconstructing modernism... The restoration of the former bus and tram terminal in Móricz Zsigmond square in Budapest (affectionately called "Gomba" The Mushroom by the inhabitants) raised a stormy debate. The existing building was extremely altered, demanding the reconstruction of a great part of its substance. Additionally, there was a completely new function - a public space pavilion. While the original concrete structure was painstakingly renovated, the architects chose not to completely reconstruct the former image, but instead to emphasize the original spirit - the clean and dynamic forms, the centrality and flowing space. Curved glass (which was then unavailable) was used, the technical equipment goes underground or takes the form of oversized floating furniture, while the outer walls become more closed and the inner ones completely glazed.

▲
József Schall, proiect de concurs (premiul II), 1942
2nd prize plan of József Schall, 1942.

Imagine de arhivă,
1942
Archive image, 1942

Imagine de arhivă,
anii '90
Archive image, the '90s

Vedere aeriană a pieței,
după restaurare
View of the square, after
restoration

Construcția inelară (în trei segmente închise și trei deschise, dar acoperite și cu o piațetă-curte interioară) conținea sala de așteptare, tutungeria, casa de bilete, centrala electrică și birouri pentru angajații firmei de transporturi. Între segmentele închise cele trei porțiuni deschise și acoperite se deschid către o grădină cu o fântână artificială. Conformarea inelară se pliază buclelor circulare întoarcerii liniilor tramvaielor.

Ce-i drept însă, clădirea s-a degradat considerabil, iar în anii 2000, buclele liniilor de tramvai au fost desființate (înlocuite de linia 4 a metroului), iar proprietara Ciupercii, primăria sectorului XI, a căutat o altă funcțiune: pavilion de piață. Premiile I și II ale concursului de arhitectură pentru regenerarea Ciupercii au fost câștigat de către Levente Szabó și Zsolt Gyüre. Aceștia au devenit și autorii proiectului final, propunând o realcătuire chiar mai epurată decât cea

existentă a celor trei segmente închise drept spații pentru consum: cafenea, restaurant, club, cu posibilități de deschidere spre piață și spre grădina interioară. Structura și conformarea inelului ar fi fost neschimbate.

Ceea ce s-a realizat este poate varianta cea mai corespunzătoare: nu numai structura portantă și conformarea au rămas neschimbate, ci și conceperea segmentelor închise au fost regândite în așa fel ca părțile zidite ale laturilor drepte au rămas ca în conceptul istoric; în schimb, pervazurile ferestrelor spre exterior spre piață s-au înălțat, ocrotind mai puternic către exterior, în timp ce spre curte vitrajele nu mai au nici un fel de pervaz. Te poți gândi că, dacă în anii '40, tehnologia ar fi permis ferestre curbe, cu vitrajul la fila unei suprafețe, tot curbate, din beton aparent, soluția lor nu ar fi fost foarte diferită de cea actuală. Antisimetria rezultată între exteriorul și

interiorul inelului și deschiderile diferențiate către interior și exterior determină a dinamică accentuând formularea futuristă de bază. Dinamica spațială care ajută formulării futuriste de bază a clădirii. Spațiile de deservire ale funcțiilor principale (bucătărie, grupuri sanitare) au fost amplasate fie în subsolul nou realizat sau sub forma unor mobile imense plutind în spațiul celor trei segmente închise. În insulele în interiorul segmentelor realizate ca și un mobilier. Detalierea căldirii este executată cu o precizie de caroserie, iar felul în care sunt folosite materialele corespunde fluidității, eleganței și dinamicii proiectului original.

Clădirea recent terminată a cauzat polemici vehemente între arhitecți și istorici de artă ...Mulți consideră exagerată regândirea elementelor și și-ar fi dorit o reconstrucție mai ortodoxă. Eu, unul, cred că această reabilitare este un mare succes al arhitecturii din Ungaria.

Vedere din același punct cu fotografia de arhivă din 1942
View from the same point as the 1942 archive image

Și aceasta, deoarece restaurarea se bazează în mod fundamental pe filosofia conceperii din 1942 a Ciuperii. Spiritul clădirii originale devine astfel, chiar și în cazul celui mai mic detaliu, mai important decât refacerea unei materialități alterate sau dispărute. Aș fi și mai bucuros dacă la regândirea și reconceperea pieței, inclusiv a noii stații de metrou, firma de transport în comun, dar și primăria sectorului XI ar fi reușit să conlucreze pentru o formulare spațială mai pragmatică și mai reușită; Ciuperca ar fi putut să influențeze cumva conceperea clădirii supraterane a noii linii de metrou. Din păcate nu se vede efectul vreunei cooperări. Însă Ciuperca s-a dovedit destul de puternică destul de tare pentru a da un caracter spațiului pieței, în ciuda problemelor cu vecinătăți, pavajele și peisagistica.

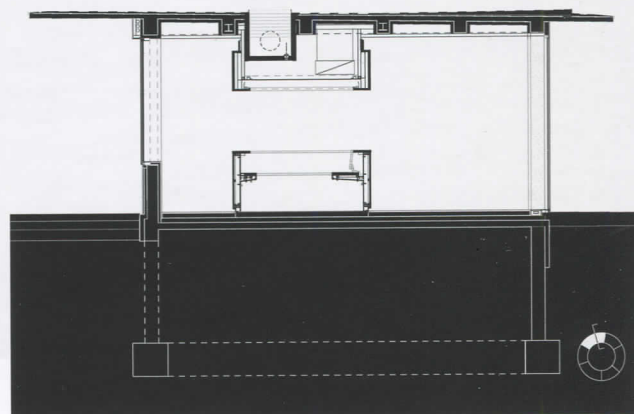
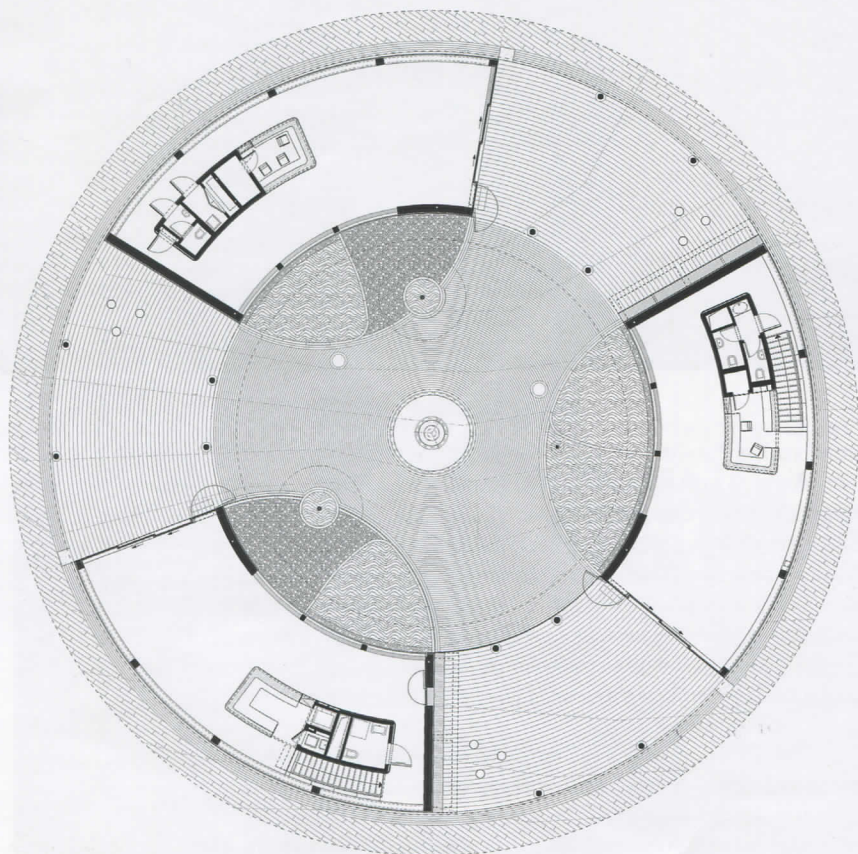

Proiect de restaurare, plan parter
Restoration project, ground floor plan

Proiect de restaurare, secțiune printr-un segment închis. Integrarea spațiilor tehnice și a serviciilor

Restoration project, section through a closed segment. Integration of services and technical spaces

CREDITE & INFO / CREDITS & INFO

Adresă / Address: Móricz Zsigmond circus, 1114 Budapest
Arhitectul clădirii / Original architect: József Schall (1942)
Proiect de restaurare / Restoration design: Hetedik Műterem Ltd. (www.hetedik.hu)
Arhitectură / Architects in charge: Levente Szabó DLA, Zsolt Gyüre
Colaboratori / Co-architects: Orsolya Simon, Dávid Kohout, Balázs Biri
Peisagistică / Landscape design: Csenge Csontos, Borbála Gyüre

Structură / Statics: András Nagy
Instalații sanitare / Engineering: Ildikó Cser
Instalații electrice / Electricity: Gábor Barna, Péter Balázs
Expert structural / Structural expert: Dr. László Kakasy, Dr. Gergely Dobszay
Foto / Photos: Tamás Szentirmai, Balázs Biri
Proiectare / Design: 2012
Execuție / Construction: 2013-2014
Arie / Size: 450 m²

